

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän
förmögenhetsrätt (L2)
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet *Tryggare hem för barn* (SOU 2022:71)

(dnr Ju2023/00125)

Inledning

Stockholms tingsrätt har granskat betänkandet *Tryggare hem för barn* utifrån de intressen som tingsrätten har att beakta. Tingsrätten har, med undantag från de synpunkter som presenteras nedan, inget att invända mot de förslag som presenteras i betänkandet. Tingsrättens synpunkter följer betänkandets disposition.

6. Vårdnadsöverflyttning

Tingsrätten noterar att den föreslagna lydelsen av 6 kap. 8 § första stycket föräldrabalken – till skillnad från den nuvarande lydelsen – inte innehåller rekvisitet *uppenbart*. Som anförs i betänkandet (s. 118) har rekvisitet *uppenbart* ansetts markera bestämmelsens undantagskaraktär. Det anges visserligen i författningskommentaren att någon ändring i sak inte är avsedd, men några närmare överväganden avseende borttagandet av nämnda rekvisit finns inte redovisade i betänkandet. Enligt tingsrätten ger den föreslagna lydelsen inte uttryck för samma restriktivitet i förhållande till vårdnadsöverflyttningar som den nuvarande, vilket möjligen skulle kunna leda till en bredare tillämpning av

bestämmelsen än vad som är tänkt. Under det fortsatta lagstiftningsarbetet bör därför övervägas om rekvisitet *uppenbart* verkligen bör tas bort.

7. Prövning av frågor om vårdnadsöverflyttning

Tingsrätten har inget i sig att invända mot förslaget om att ett offentligt biträde ska kunna förordnas för barnet och barnets vårdnadshavare vid prövning av frågor enligt 6 kap. 7–8 a och 10 d §§ föräldrabalken, men har följande synpunkter i denna del.

Som anges i betänkandet (s. 212–217) saknas det i många fall behov av ett offentligt biträde för barnets vårdnadshavare, och i vissa fall även för barnet. Av det skälet förefaller det enligt tingsrätten att vara mer lämpligt att utforma bestämmelsen i 20 kap. 9 § första stycket föräldrabalken som en fakultativ bestämmelse (*får* i stället för *ska*).

Vidare kan den föreslagna formuleringen av 20 kap. 9 § första stycket föräldrabalken tolkas som att samma biträde ska förordnas för barnet och barnets vårdnadshavare. Med hänsyn till de olika intressen som kan finnas i ett mål om vårdnadsöverflyttning anser tingsrätten att utgångspunkten bör vara att separata biträden ska utses om behov av biträde finns både för barnet och vårdnadshavarna. Detta bör återspeglas i lagtexten.

Den föreslagna bestämmelsen om informationsskyldighet gentemot barnets offentliga biträde får till följd att domstolarna i varje enskilt fall ska pröva om en viss uppgift ska ges ut till biträdet eller inte. Det anges i betänkandet (s. 240) att varje uppgift av substans ska ges ut till biträdet, vilket kan antas inkludera de flesta uppgifter i ett mål om vårdnadsöverflyttning. För att undvika att i onödan belasta domstolarnas verksamhet med sekretessprövningar, bör enligt tingsrätten övervägas att i stället utforma bestämmelsen som en rätt till insyn.

9. Umgänge

I betänkandet föreslås att det särskilt ska regleras att rätten får inhämta ett sakkunnigutlåtande från en psykolog.

Tingsrätten noterar att den föreslagna bestämmelsen är utformad på samma sätt som nuvarande bestämmelse i 6 kap. 19 föräldrabalken, det vill säga att rätten får inhämta utredningen *om det behövs*. Av författningskommentaren (s. 380–381) framgår dock att den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas med restriktivitet och att specifika krav ställs på den psykolog som yttrandet inhämtas ifrån. Det kan därför finnas skäl att överväga om denna restriktivitet bör komma till tydligare uttryck i lagtexten, för att säkerställa att bestämmelsen tillämpas på avsett sätt.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Stefan Johansson, rådmannen Karolina Hermansson och tingsfiskalen Kristina Niska (föredragande).

Stefan Johansson

Kristina Niska